

יֹאמְרוּ בְּדָבָר הַזֶּה. לְתוֹרָה וּלְתַעֲוִיָּה. מֵאֵן הוּא תוֹרָה, וּמֵאֵן הוּא תַעֲוִיָּה. אֲלֵא תוֹרָה, דָּא תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב. תַּעֲוִיָּה, דָּא תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה. תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה לֹא שְׂרִיא בְּאֶתֶר פְּגִים, דִּהּא מִתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב אֲתִבְּנִי. כְּתִיב צוֹר תַּעֲוִיָּה חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמּוּדִי, צוֹר תַּעֲוִיָּה, דָּא תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה, בְּגִין דְּתַמָּן אֲתַצֵּר צְרוּרָא דְחִי, וּבִתְעוּוֹתָהּ אֲתַקְשֵׁר קִשְׁרָא דְחִי (נ"א קִשְׁרָא דְמַחֲמִינִיתָא) דְּלַעֲיֵלָא, לְמַהּוּ כֹּלָא חֵד.

וּמִתַּמָּן לְתַתָּא אֲתַפְּרֹשֶׁן אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, וּמִתַּמָּן מִתַּפְּרֹשִׁין אוֹרְחִין בְּעֵלְמִין כֹּלְהוּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וּמִשֵּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים.

חֲתוּם תוֹרָה, חֲתִימָה דְאוֹרִייתָא, דְּאִיְהִי תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב בְּאֵן אֲתֶר. בְּלִמּוּדִי, אֵלִין נְבִיאִי, כְּמָה דְּאֵת אֲמֹר (מלכים א יז) וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמֹוד הַיְּמָנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יִכִּין וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמֹוד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בּוּעִז. וּמִתַּמָּן אֲתַפְּרֹשֶׁן אוֹרְחִין לְנְבִיאֵי מַהֲיִמְנִי, וְקִיִּימִי אֵלִין בְּקִיּוּמָא לְגוּפָא, לְשִׁית טְהִירִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) שׁוּקִיו עֲמֹודֵי שֵׁשׁ. וְכֹלָא לֹא קִיִּימָא אֲלֵא בְּשְׁלִימוֹ, וְלֹא שְׂרִיא קִדְשָׁה דְכֹלָא, אֲלֵא בְּשְׁלִימוֹ, כִּד מִתְחַבְּרָאן דָּא בְּדָא, כֹּלָא הוּא שְׁלִים, כֹּלָא הוּא חֵד, לֹא אֲתַפְּגִים אֲתֶר. וְעַל דָּא אֲקָרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלֵם, כְּמָה דְּאֵת אֲמֹר (בראשית יד) וּמִלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שְׁלֵם (תהלים עו) וַיְהִי בְּשֵׁלֶם סָכּוּ.

וּבְגִין כִּךְ לֹא שְׂרִיא כֹלָא, אֲלֵא בְּאֶתֶר שְׁלִים. וְעַל דָּא כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב. כְּגִוּוֹנָא דָּא קָרְבָּנָא דְּבִיָּה מוּמָא לֹא יִתְקַרֵּב. מָאִי טַעְמָא. דְּכְּתִיב כִּי לֹא לְרִצּוֹן יִהְיֶה לָכֶם. וְאִי תִימָא הָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שְׂאֲרִי אֲלֵא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שׁוֹרָה אֲלֵא בְּמִקּוּם שְׁבוּר, בְּכָלִי שְׁבוּר, שְׁכָתוּב (ישעיה נז) וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל

וּלְתַעֲוִיָּה אִם לֹא יֹאמְרוּ כְּדָבָר הַזֶּה. לְתוֹרָה וּלְתַעֲוִיָּה, מִי הִיא תוֹרָה, וּמִי הִיא תַעֲוִיָּה? אֲלֵא תוֹרָה - זֶה תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב. תַּעֲוִיָּה - זֶה תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה. תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה אֵינָה שׁוֹרָה בְּמִקּוּם פְּגִים, שְׁהִי מִתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב נְכִינִית. כְּתוּב צוֹר תַּעֲוִיָּה חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמּוּדִי. צוֹר תַּעֲוִיָּה - זֶה תוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה, מִשֵּׁם שֶׁשֵּׁם נִצָּר צְרוּר הַחַיִּים, וּבִתְעוּוֹתָהּ נִקְשֵׁר קִשְׁר הַחַיִּים (קִשְׁר הָאֲמוּנָה) שֶׁלְמַעֲלָה, לְהִיּוֹת כֹּפֵל אֶחָד.

וּמִשֵּׁם לְמִשָּׁה נִפְרֻדוֹת הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים, וּמִשֵּׁם נִפְרֻדוֹת הַדְּרָכִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב, (בראשית ב) וּמִשֵּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים.

חֲתוּם תוֹרָה, חֲתִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁהִיא תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב, בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּלִמּוּדִי, אֵלִין הַנְּבִיאִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א-ז) וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמֹוד הַיְּמָנִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִכִּין וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמֹוד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בּוּעִז. וּמִשֵּׁם נִפְרֻדוֹת הַדְּרָכִים לְנְבִיאִים הַנֶּאֱמָנִים. וְאֵלֵה עוֹמְדִים בְּקִיּוּם לְגוּף, לְשִׁשֶּׁת הָאוֹרוֹת, זֶהוּ שְׁכָתוּב (שיר ח) שׁוּקִיו עֲמֹודֵי שֵׁשׁ. וְהַכֹּל לֹא עוֹמֵד אֲלֵא בְּשְׁלֵמוֹת, וְלֹא שׁוֹרָה קִדְשָׁה שֶׁל כֹּפֵל אֲלֵא בְּשְׁלֵמוֹת, כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה, הַכֹּל הוּא שְׁלֵם, הַכֹּל הוּא אֶחָד, לֹא נִפְגֵּם הַמְּקוֹם. וְלִכֵּן נִקְרָאת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יד) וּמִלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שְׁלֵם, (תהלים עו) וַיְהִי בְּשֵׁלֶם סָכּוּ.

וּמִשֵּׁם כִּךְ לֹא שׁוֹרָה כֹּפֵל אֲלֵא בְּמִקּוּם שְׁלֵם. וְעַל כֵּן כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב. כְּמוֹ כֵּן הַקְרָבָן שְׁבוֹ מוּם לֹא יִתְקַרֵּב. מָה הַטַּעַם? שְׁכָתוּב כִּי לֹא לְרִצּוֹן יִהְיֶה לָכֶם. וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי שְׁכָתוּב (ישעיה נז) וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל